

УДК 336.2

Опубліковано 30 березня 2022 року

ПОДАТКОВА ЗВІТНІСТЬ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ: НОВАЦІЇ ТА ПРОБЛЕМИ

РОМАШКО Ольга Миколаївна

канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри обліку та оподаткування
Державний торговельно-економічний університет

ШАПОВАЛОВА Алла Павлівна

канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри обліку та оподаткування
Державний торговельно-економічний університет

УКРАЇНА

Анотація: *З кожним роком цифрові технології все глибше та глибше проникають у життя кожного члена суспільства. Позитивний ефект від їх застосування спричинює безперервне зростання рівня їх використання. Сфера оподаткування не є виключенням, адже вона виступає однією із найскладніших напрямків економічної діяльності держави. Особливо це актуально для платників податків, які систематично стикаються із вимогою подання звітів до контролюючих органів. Відтак, у межах наукової роботи, ми дослідили сутність податкової звітності, визначили елементи, які до неї входять. Проаналізували напрямки використання цифрових технологій під час підготовки та подання податкової звітності шляхом аналізу програм для автоматизації обліку та програмного забезпечення для подання звітів до податкової служби. Визначили позитивні та негативні сторони наявних на вітчизняному ринку продуктів цифровізації. Розглянули особливості та переваги використання Електронного кабінету платника податків. Встановили, які новації очікуються у сфері електронної подачі податкової звітності та окреслили подальші перспективи їх впровадження.*

ВСТУП.

Кінцевим етапом облікового процесу на підприємстві є формування документу, який містить в собі узагальнену систему показників, які показують результати діяльності суб'єкта за певний проміжок часу. До таких документів відноситься бухгалтерська (фінансова та управлінська), статистична та податкова звітність. І якщо формування статистичної та управлінської звітності за допомогою сучасних цифрових засобів вже ситуація звична та поширена, тотальне подання

податкової звітності в електронному вигляді в Україні продовжує розвиватися.

З іншого боку, в умовах постійного внесення законодавчих змін у податковій сфері та адмініструванні податків недовіра між представниками бізнесу та державою зростає. Це, в свою чергу, впливає на зростання обсягів економічних правопорушень, тінізацію економіки, збільшення фактів прояву корупції, що потребує своєчасного контролю з боку податкових органів щодо повноти сплати податкових зобов'язань. Податкова звітність в цьому процесі виступає базою, на основі якої формуються відомості щодо податкових зобов'язань платників податків, і, як наслідок, податкова звітність слугує підставою для подальшої податкової перевірки останніх та виявлення фактів можливого порушення ними податкового законодавства.

Необхідність систематичного формування та подання звітності до відповідних органів контролю, в умовах відсутності цифрових технологій, спричиняла виникнення проблеми значних втрат часу на виконання всіх бюрократичних процедур. Якщо проаналізувати весь комплекс звітів, які повинні подавати суб'єкти господарювання-платники податків за підсумками місяця, кварталу чи року, стає очевидною необхідність значного спрощення процесу взаємодії між ними та державою. На допомогу в цьому випадку приходять цифровізація, яка дозволяє подавати звіти, за умови наявності електронного цифрового підпису, за лічені хвилини і з будь-якої точки світу. На початку послуга електронного подання податкової звітності була лише на платній основі шляхом використання спеціалізованих програм. Проте, поширення цифровізації у всі сфери суспільного життя, включаючи органи державного управління, спричинили виникнення у 2015 році Електронного кабінету платника податків, у якому ця послуга вже надавалась безкоштовно. З того часу розпочався принципово новий етап розвитку цифрових технологій в оподаткуванні, який характеризується динамічністю змін та постійним виникненням все нових питань, які потребують вирішення.

Динамічність процесів у сфері автоматизації процесу подання електронної звітності викликають інтерес багатьох дослідників та науковців у сфері оподаткування. Зокрема, Владіміров В. досліджував, як підприємцю подати звіт в податкову через електронний кабінет платника податків [1]. Лега О. та Черненко К. [2] розглядали особливості подання податкової звітності шляхом використання спеціалізованих

цифрових сервісів, а Волот І. і Єрмоленко Б. вивчали автоматизацію процедур складання податкових звітів [3]. Окрім того, тема подання звітності з використанням засобів цифровізації є широко поширеною на порталі Державної податкової служби та ряді інших інтернет-джерел [4-6].

Проте, незважаючи на значний ступінь вивчення тематики дослідження, постійне внесення змін у процес подання податкової звітності засобами цифровізації формують поле для проведення подальших досліджень. Відтак, метою дослідження виступає розкриття особливостей подання податкових звітів із використанням цифрових технологій крізь призму вивчення новацій та проблем, якими цей процес супроводжується.

Основою для формування теоретичної частини роботи виступають праці провідних вітчизняних та зарубіжних науковців і практиків з бухгалтерського обліку у контексті відображення залучення до виконання всіх необхідних процедур по підготовці та подачі податкової звітності засобами цифровізації та інформатизації. Для виконання цілі дослідження під час опрацювання наявних матеріалів використано методи аналізу, синтезу, систематизації та порівняння.

ОСНОВНА ЧАСТИНА.

Цифрові технології з кожним роком набувають все більшого застосування у всіх сферах суспільного життя. Це означає, що в найближчому майбутньому неможливо буде відділити цифрову економіку від нецифрової. Об'єктивно, що сфера оподаткування, яка є одним із основних джерел розвитку економіки країни, повинна піддаватись цифровізації в першу чергу. Для представлення необхідності використання сучасних технологій під час формування та подання податкової звітності розпочнемо із визначення етимології даного поняття.

Ключовим нормативно-правовим актом, яким регулюються практично всі питання сфери оподаткування є Податковий кодекс України (ПКУ) [7]. Проте, незважаючи на те, що з моменту його прийняття пройшло вже більше 10 років, визначення податкової звітності в ньому досі не наведено. Хоча саме словосполучення «податкова звітність» в ньому згадується досить часто. Більше того, у кодексі навіть наведено окрему главу «Податкова звітність» у розділі під назвою «Адміністрування податків, зборів та платежів» [8].

Єдиним документом, у якому на законодавчому рівні визначається сутність податкової звітності виступає наказ Державної податкової служби України № 516, виданий 14 червня 2012 року «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо приймання та комп'ютерної обробки податкової звітності платників податків в органах ДПС України». Відповідно до даного наказу під податковою звітністю розуміються документи, які згідно з ПКУ, подаються платниками податків до податкових органів і на підставі яких відбувається нарахування та сплата податкових платежів (податків, зборів) [9].

При цьому до документів, які підпадають під визначення податкової звітності включають наступні: податкові декларації (податок на прибуток, податок на додану вартість, акцизний податок, декларація платника єдиного податку (ЄП)), розрахунки за податками, податкові повідомлення, розрахункові відомості, звіти (об'єднана звітність з податку на доходи фізичних осіб (ПДФО), військового збору (ВЗ) та єдиного соціального внеску (ЄСВ)), довідки, реєстри для обліку доходів та витрат та інші документи, на основі яких відбувається визначення бази оподаткування, об'єкта оподаткування, розрахунок податків, зборів та обов'язкових платежів.

У науковій літературі також відсутнє однозначне тлумачення податкової звітності. Зокрема, Букало Н.А. зазначає, що податкова звітність виступає заключною стадією процесу виконання податкових обов'язків перед державою, і передбачає послідовність дій платника по обчисленню податкових зобов'язань та поданні документів до відповідного контролюючого органу [10].

В свою чергу, Карпенко Н.Г. розглядає податкову звітність як сукупність спільних дій платника податків та державної податкової служби по складанню та поданню до контролюючого органу документів у формі, визначеній законодавством. Такі документи містять відомості про результат діяльності суб'єкта господарювання, його майновий стан і виступають фіксаторами нарахованих податків, які в подальшому підлягають сплаті до бюджету відповідного рівня [11].

З іншого боку, Лега О. під податковою звітністю визначає документ, який подається платником податків, до якого включаються податкові декларації по всіх податках, які сплачує суб'єкт та розрахунки до них.

Таким чином, можемо підсумувати, що переважна більшість вчених під податковою звітністю розуміють сукупність документів, які подаються платниками податків до податкових органів у терміни,

визначені законодавством і на підставі яких відбувається нарахування та сплата податків, зборів та обов'язкових платежів.

Загалом, документи, які підпадають під визначення податкової звітності можна умовно поділити на наступні три групи (рис. 1):

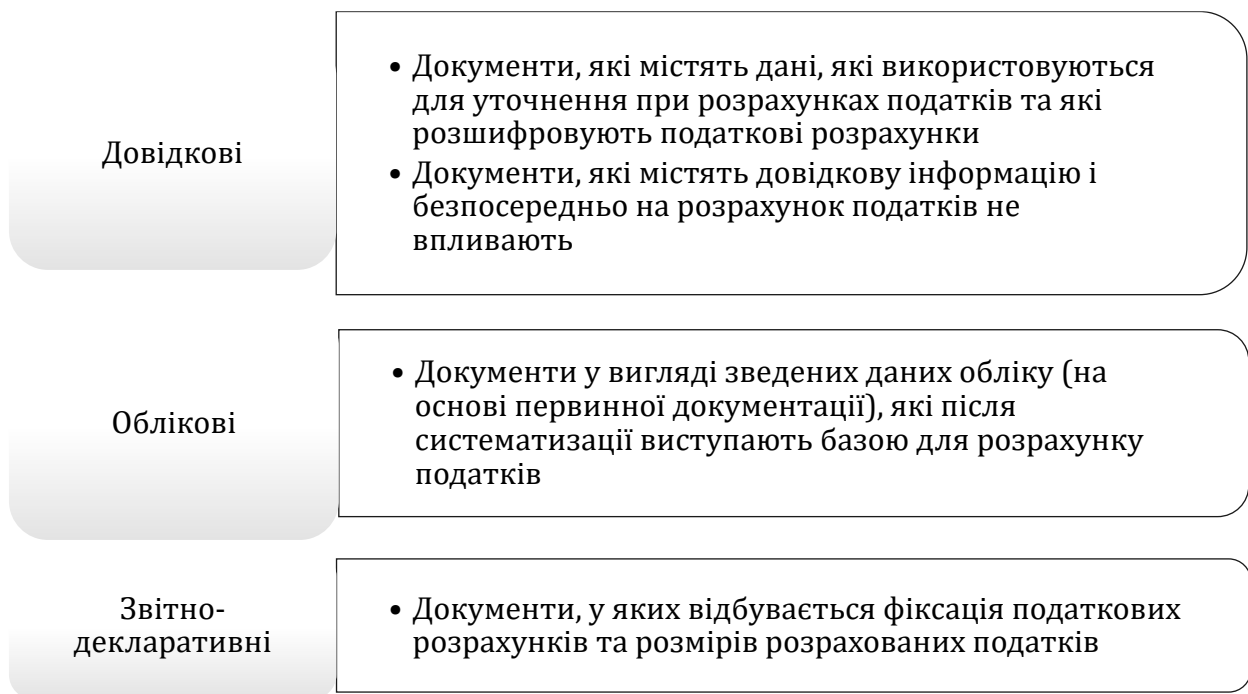

Рис 1. **Склад податкової звітності**

[авторська розробка]

За кожний звітний період (місяць, квартал, півріччя, 9 місяців, рік) платники податків зобов'язані формувати та подавати звітність у розрізі відповідних податків, сплата яких накладається на суб'єкта господарювання відповідно до ПКУ. При цьому кожному податку притаманна своя, специфічна звітність. Виключення становить новація останніх років, коли було об'єднано звітність із ПДФО, ВЗ та ЄСВ, а також ЄП та ЄСВ. Відтак, проведемо узагальнення прикладів довідкової, облікової та звітно-декларативної інформації крізь призму розподілу їх за видами податків (рис. 2).

Що стосується довідкових документів, на них цифровізація впливає лише шляхом спрощення доступу платників податків до актуальної інформації, яка враховує всі новації податкового законодавства. Це значно спрощує життя суб'єктам господарювання, так як вони отримують доступ до даних в режимі реального часу, що відкидає необхідність придбання тон паперових довідників та роз'яснень. Більше того, як показує досвід новації

в податковій сфері вносяться мало не щодня, і лише з використанням цифрових технологій можна оперативно їх відслідковувати.

Рис. 2. Представлення довідкової, облікової та звітно-декларативної інформації у розрізі основних податків

[авторська розробка на основі 7]

Відомо, що базою для формування податкової звітності виступають дані про господарську діяльність підприємств, установ та організацій, які отримуються шляхом опрацювання первинної документації. В свою чергу, опрацювання даних про господарську діяльність та обробка первинних документів відбувається у межах облікового процесу на підприємстві. З моменту поширення цифрових технологій у практику ведення бухгалтерського обліку відбулись і суттєві перетворення у порядку формування податкової звітності. Розглянемо ці взаємозв'язки більш детально.

Протягом тривалого часу всі бухгалтерські операції опрацьовувались в ручному режимі. Відповідно й систематизація даних для формування податкової звітності відбувалась вручну. Поширення автоматизованих програм бухгалтерського обліку значно спростили цей процес, передавши рутинні операції штучному інтелекту. Так, у сучасних умовах на бухгалтера покладений обов'язок лише вносити дані у програму шляхом опрацювання видаткових накладних, актів виконаних робіт, банківських виписок та інших документів, пов'язаних із діяльністю суб'єкта господарювання. В подальшому, на основі внесених даних відбувається списання наявних матеріальних цінностей на витрати, зокрема через формування виробничих звітів, виконання помісячних регламентованих операцій (нарахування заробітної плати, амортизації, визначення прибутків, розрахунок собівартості, тощо). Виконання всіх цих дій у одній площині дозволяє практично повністю підготувати податкову звітність у автоматичному режимі. Для цілей використання бухгалтерських програм під час підготовки облікових документів, як складової податкової звітності, на вітчизняному ринку пропонується широкий спектр програмних продуктів. Розглянемо основні з них, визначивши ключові переваги та недоліки бухгалтерських програм (табл. 1).

Таблиця 1

Переваги та недоліки ключових автоматизованих програм для ведення бухгалтерського обліку, які поширені на вітчизняному ринку

Програмний продукт	Переваги	Недоліки
Парус	Одна з перших програм на вітчизняному ринку, тому використовується багатьма компаніями, зокрема бюджетними. Простий і зрозумілий інтерфейс, легка в обслуговування.	Недостатньо оперативно оновлюється і часто не встигає за оновленнями законодавства. У таких умовах бухгалтери змушені використовувати ручні операції або вести облік поза межами системи.

Продовження табл. 1

Програмний продукт	Переваги	Недоліки
Програмні продукти BAS (від компанії 1С)	Є одним із найпопулярніших серед бухгалтерських програм на українському ринку. Серед переваг низька ціна базового програмного продукту та простота підтримки, а також наявність великої кількості бухгалтерів та програмістів з досвідом роботи з цим продуктом. Розширені можливості формування регламентованої звітності.	Необхідність витрат коштів на підключення додаткових користувачів у програму, залучення зовнішніх спеціалістів для оновлення програми, неможливість вивантажити деякі регламентовані звіти для подальшого завантаження їх у зовнішні програми для відправки до контролюючих органів.
Моя справа	Наявна власна база нормативних актів, бланків і форм, щотижнева розсилка новинних дайджестів підприємствам, можливість отримання он-лайн консультації у фахівців. Є пробний безкоштовний період використання.	Універсальність програми, яка не враховує специфічні потреби окремих користувачів.
Інфо-бухгалтер	Найширший функціонал, простота освоєння, можливість ведення всіх видів бухгалтерського обліку підприємства.	Висока вартість річного оновлення.
Турбо-бухгалтер	Весь обліковий процес ведеться в єдиній інформаційній базі, гнучкий і швидкий процес роботи із податковою звітністю. Немає збоїв у роботі навіть при значному завантаженні.	Програма є складною в освоєнні, а тому не підходить новачкам.
Best	Поділ програми на прикладні функціональні блоки: фінанси, логістика, виробництво, персонал. Можливість спільного доступу декількох працівників до одного блоку.	Затримки із виходом оновлення (що для потреб формування податкової звітності є вкрай негативним), а також відсутність можливості програмного внесення змін у стандартний функціонал.
Галактика	Універсальність програми, легкий для освоєння інтерфейс.	Збої в режимі роботи у разі обробки великих об'ємів даних. Затримки в оновленні програми.

[авторська розробка]

Наведений перелік програмного забезпечення для автоматизації обліку не є вичерпним і може бути значно розширений шляхом

включення програм, які хоча й використовуються в Україні, проте значної популярності так і не набули. Зокрема, до таких програм відносяться X-DOOR, GrossBee XXI, MASTER: Бухгалтерія, OpenERP та інші. Вибір з-поміж наявних продуктів відбувається з урахуванням індивідуальних потреб суб'єкта господарювання та його фінансових можливостей. Можливість заповнення регламентованих звітів реалізована практично у кожній із них. Після формування податкової звітності настає етап її подання. При цьому платник податку може це зробити одним із трьох способів: особисто у контролюючому органі, надіславши звіт поштою або подавши звіт у електронному режимі. І якщо десятиліття назад переважав перший спосіб, у теперішній час практично всі платники роблять це в електронній формі. Ключовим рушієм у цьому процесі власне й виступила цифровізація.

При цьому існують спеціалізовані сервіси для подання звітності, які адаптуються під бухгалтерську програму, для подальшого надсилання звіту в автоматичному режимі, або ж працюють автономно, без прив'язки до облікового програмного забезпечення. Відтак, розглянемо ключові сервіси для подання податкових звітів в Україні шляхом аналізу їх переваг та недоліків (табл. 2).

Таблиця 2

**Переваги та недоліки програмного забезпечення
для подання податкової звітності**

Програмне забезпечення	Переваги	Недоліки
Єдине вікно подання електронної звітності	Надає можливість формувати та підписувати звітність, реєструвати податкові накладні (ПН) безкоштовно.	Незручний інтерфейс, значні затримки з оновленням, не налаштована підтримки програмного забезпечення, відсутність можливості отримувати податкові накладні, зареєстровані контрагентами, складність налаштування.
Сота	Зручний та легкий у використанні інтерфейс, автоматичне створення нових контрагентів під час зтягування податкових накладних, можливість перенесення даних з інших програм, автоматичне заповнення картки підприємства.	Відсутність мережевої версії програми, неповний архів бланків звітності, не працює механізм заповнення всіх реквізитів контрагента під час імпорту ПН, немає механізму обміну ПН, адаптованість лише під операційну систему (ОС) Windows.

Продовження табл. 2

Програмне забезпечення	Переваги	Недоліки
Тахер	Зручний сервіс для ведення великої кількості фізичних осіб-підприємців (ФОП), висока швидкість роботи, є нагадування про сплату податків.	Сервер підходить лише ФОП, які не використовують найману працю, мінімальна кількість довідників, немає можливості подати звіти в управління статистики.
M.E.Doc IS	Повноцінно реалізована функція забезпечення документообігу, реєстрація та обмін ПН, можливість працювати з безліччю профілів різних компаній, є мережева версія. Всі поля у податкових звітах розраховуються автоматично, так як і реквізити підприємства у титульній частині звіту.	Значна завантаженість програмного забезпечення через велику кількість користувачів, необхідність працювати лише в ОС Windows. При цьому ОС також потрібно систематично оновлювати, інакше оновлення самого програмного забезпечення автоматично відбудеться не буде. Необхідність придбання ліцензії.
Арт-Звіт	Передбачено роботу з філіями, складання консолідованої звітності, створення профілів безлічі компаній, а також одночасна робота з декількома підприємствами. Можна працювати одночасно з декількома звітами.	Містить обмежений перелік звітів, незручний інтерфейс, відсутня мережевий варіант програмного забезпечення, а також погано налагоджений ланцюг відстеження поданих звітів.
Портал дія	Загальнодоступність додатку для платника та відсутність плати за використання. Простота заповнення звітів, можливість оперативно відстежити стан обробки податкової звітності.	Можливість подання звітів лише ФОП 1-3 групи, які не мають найманих працівників та не є платниками ПДВ та не перебувають у процесі припинення діяльності. Через новизну сервісу постійні збої в роботі.
Приват24	Безкоштовне програмне забезпечення, за допомогою якого можна відправити звіти до контролюючих органів. Реквізити, встановлення звітних періодів та розрахунків полів відбуваються автоматично. Реалізована функція імпорту звітів з інших програм, є служба підтримки.	Призначене лише для клієнтів Приватбанку. Відсутність всіх необхідних форм звітів, затримки з їх оновленням.

Продовження табл. 2

Програмне забезпечення	Переваги	Недоліки
FredoЗвіт	Дозволяє подавати до контролюючих органів податкову звітність, а також реєструвати ПН. Перевіряє правильність та коректність заповнення документів.	Добре налагоджена синхронізація лише з програмою для ведення автоматизованого обліку BAS бухгалтерія. Затримки з оновленням, нестандартний інтерфейс. Відсутній реєстр виданих та отриманих ПН.
ReporTax	Телеграм-бот для сплати податків та подання звітності, доступний у будь-якому смартфоні. Призначений для ФОП. Нагадує про борги, дозволяє вести облік доходів та витрат безпосередньо в Telegram.	Вузький функціонал через роботу в месенджері Telegram, можливість використання лише ФОП, не платниками ПДВ, і без найманих працівників.
iFin	Дозволяє подавати платнику весь перелік обов'язкової звітності, реєструвати ПН, проводити камеральну перевірку звітів.	Складність інтеграції з бухгалтерською програмою з якої вивантажуються звіти (особливо це критично для звітів по заробітній платі).

[авторська розробка на основі 1;2;13;14;15]

Окрім вищеперерахованого програмного забезпечення, під час розгляду особливостей подання податкової звітності в умовах цифровізації, на окрему увагу заслуговує такий сервіс як Електронний кабінет платника податків. Це пов'язано із тим, що саме його створення у 2015 році стало відправною точкою тотального переходу платників податків (особливо ФОП) на подання звітності он-лайн.

Серед його переваг виділяють можливість оперативно подавати практично всі форми звітів та проводити листування з податковим органом з приводу будь-яких питань, що стосуються діяльності платника податків. Квитанції про подання звіту чи його відхилення приходять на поштову скриньку, вбудовану у програмне забезпечення. Через електронний кабінет можна відстежити всі прийняті звіти з моменту реєстрації платника податків. Окрім того, сервіс дозволяє оперативно відстежувати штрафні санкції, які накладаються податковими органами за порушення податкового законодавства, у тому числі в частині подання звітності. Це дозволяє уникнути накопичення заборгованості та проводити її своєчасне погашення.

Поруч із цим, у кабінеті платника податків реалізовано також податковий календар, доступ до інформації про облікові дані платника податків, пошук інформації в реєстрах податкової, подання заяв та запитів, тощо [16].

Щодо недоліків даного сервісу виділяють систематичні збої в роботі, затримки із оновленням форм звітності, відсутність автоматичного перенесення підсумків із додатків у головну частину звіту. Досить часто користувачі скаржаться на масштабні збої з поданням звітів саме після внесення оновлень у типових формах. А з урахуванням того, що зміни у податкову звітність вносяться постійно це негативно впливає на процес роботи у даному сервісі. З іншого боку, негативним фактором є неможливість скопіювати звіт у разі його відхилення разом з усіма додатками. Це актуально для об'єднаної звітності з ПДФО, ВЗ та ЄСВ, коли під час копіювання звіту всі три додатки по кожному податку заповнюються інформацією з одного з місяців. При цьому «еталонний» місяць обирається випадково. Таким чином, після копіювання у два із трьох додатків потрібно вносити всю числову інформацію заново, а це при наявності значної кількості найманих працівників вимагає великих витрат часу. Вартість програмного забезпечення для подання звітів у податкову коливається від 0 і до декількох тисяч. Все залежить від специфіки діяльності суб'єкта господарювання та кількості звітів, які він повинен подавати за підсумками кожного звітного періоду. Для ФОП, як правило, достатньо функціоналу безкоштовних програм, а для юридичних осіб витрати на додаткове програмне забезпечення зазвичай є не суттєвими у розрізі їх грошового обороту. Саме тому, податкова звітність у паперовому вигляді крок за кроком залишається у минулому. Це підтверджується й дослідженням самої податкової служби.

Зокрема, як повідомляє Головне управління Державної податкової служби в Івано-Франківській області, за час дії карантинних обмежень, пов'язаних із поширенням коронавірусної інфекції, кількість поданих в електронному вигляді звітів зросла до 87% (загальне зростання склало 20%) [17]. Окрім того, заступник начальника Головного управління Державної податкової служби України у Львівській області Лазорко Ігор, під час свого інтерв'ю зазначав, що кількість відвідувачів Центрів обслуговування платників податків зменшується. У той же час, частка поданої податкової звітності в електронному вигляді щоразу зростає. Так, за п'ять місяців 2021 року частка декларацій, поданих в

електронному вигляді платниками-юридичними особами у Львівській області складає 96,5% (6 місце по Україні), а ФОП – 92% (1 місце) в загальній кількості поданих податкових декларацій [18].

Для подання звітності в електронній формі платнику податків в обов'язковому порядку необхідно отримати електронний сертифікат (електронний цифровий підпис) із будь-якого акредитованого в Україні центру сертифікації ключів (АЦСК). Всього в Україні їх налічується 24. Електронний сертифікат – це електронні дані, які покликані забезпечити цілісність документів та ідентифікувати особу. При цьому він може зберігатись у вигляді MobileID, підпису на ID-картці, на токени або іншому захищеному носії інформації. Документи, засвідчені цифровим підписом мають однакову юридичну силу із підписаними паперовими документами.

Безкоштовно електронний цифровий підпис (ЕЦП) можна отримати через Інформаційно-довідковий департамент ДПС або Міністерства внутрішніх справ, а також у Приватбанку. Останніми роками мобільні оператори почали надавати послугу заміни SIM-картки на картку із вбудованим цифровим підписом. У всіх інших АЦСК видача ЕЦП відбувається на платній основі. В режимі реального часу отримати ЕЦП можна лише за допомогою сервісу Приватбанку. Видається сертифікат терміном на 2 роки.

До 2022 року в Україні не було встановлено порядок використання ЕЦП та сертифікатів встановленого формату. Проте, згідно із Постановою Кабінету міністрів України «Про реалізацію експериментального проекту щодо забезпечення можливості використання удосконалених електронних підписів і печаток, які базуються на кваліфікованих сертифікатах відкритих ключів» №193 від 3 березня 2020 року, напочатку цього року всі платники, які використовували сертифікати, повинні перейти на токени [19]. Більше того, з 5 березня 2022 року, будь-який звіт чи інший документ підписаний ЕЦП без переходу на токен буде відхилений податковою службою.

Принциповою відмінністю між ЕЦП та вдосконаленим ЕЦП є місце зберігання особистого ключа. Якщо в першому випадку це може бути будь-який носій, то в другому лише засіб кваліфікованого електронного підпису чи печатки (токен). Це потрібно для захисту кваліфікованого електронного підпису від несанкціонованого доступу з боку третіх осіб. Всі ЕЦП не збережені на захищених носіях автоматично перестають діяти [20].

Проте, наприкінці лютого урядом було відтерміновано перехід на токени до 31 березня 2022 року.

ВИСНОВКИ З ТЕМИ ДОСЛІДЖЕННЯ.

Підсумовуючи вищенаведене, можна впевнено стверджувати, що цифрові технології зараз є невід'ємним елементом процесу формування та подання податкової звітності. Кожен платник податку усвідомлює, що цифрові технології це джерело економії часу, оперативної роботи, а також повноцінного врахування всіх новацій податкової сфери. При цьому, найбільше цифровізація впливає на облікову та звітно-декларативну податкову звітність. Це пов'язано із збільшенням ступеня використання автоматизованих бухгалтерських програм та ПЗ для подачі податкової звітності в електронній формі. Зокрема, заповнення податкової звітності з використанням досягнень цифровізації дозволяє підвищити точність визначення податкових зобов'язань за меншу кількість часу. При цьому, бухгалтерська програма зводить практично нанівець ймовірність допущення механічних помилок та упущень, що також є великим плюсом для платника податку, адже відкидає потребу подавати уточнюючі звіти.

Особливо яскраво роль цифрових технологій у оподаткуванні, зокрема й при поданні звітності, відобразилась на фоні карантинних обмежень, пов'язаних із поширенням корона вірусної інфекції, коли платники не мали змоги безпосередньо звернутись до територіального відділення ДПС. Це стало додатковим поштовхом до зростання рівня використання електронних сервісів при організації відносин між платниками та податковою. Відтак, закономірно, що кількість платників, які подають податкову звітність в електронній формі продовжує зростати. Зараз ми стоїмо на порозі ще одної новації, яка передбачає заміну наявних ЕЦП на вдосконалені, які зберігаються на захищених носіях інформації (токенах). Такі дії, пов'язані із поширенням кіберзлочинів та покликані захистити вітчизняних платників податків від несанкціонованого доступу третіх осіб. На момент дослідження тотальна заміна ЕЦП була відтермінована. Чи буде реалізовано новацію на практиці залишається питанням відкритим, адже платники податків ще не повною мірою оговтались від обов'язкового ведення операцій через реєстратори розрахункових операцій, як на порозі ще одне нововведення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

- [1] Владіміров В. (2021). Як підприємцю подати звіт в податкову онлайн через кабінет платника податків. *Кагарлик.city*. Вилучено з <https://kagarlyk.city/articles/138706/yak-pidpriyemtsyu-podatki-zvit-v-podatkovu-onlajn-cherez-kabinet-platnika-podatki>.
- [2] Лега О. & Черненко К. (2020). Звітність у системі податкових розрахунків. *Причорноморські економічні студії*, (59-2), 154-158.
- [3] Волот І. & Єрмоленко Б. (2019). Імплементція інновацій обліково-аналітичного забезпечення сталого розвитку сучасного бізнесу. *Тези доповідей II Міжнародної науково-практичної Інтернет конференції* (с. 194-195). 18 квітня, 2019, Харків, Україна: ХДУХТ.
- [4] Електронна звітність. *Державна податкова служба України*. (2021). Вилучено з <https://tax.gov.ua/elektronna-zvitnist/>.
- [5] Як здати звіт в податкову в електронному вигляді в Україні. (2021). *Актив Софт*. Вилучено з <https://aktiv.ua/ua/materials/articles/kak-sdat-otchet-v-nalogovuyu>.
- [6] Податкова звітність ФОП онлайн. (2021). *ERPFoss*. Вилучено з <https://erp.foss.ua/podatкова-zvitnist-fop-onlajn-za-doromogoyu-programi/>.
- [7] Податковий кодекс України. №2755-УІ. (2010). Вилучено з <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
- [8] Йолтуховська О.Ю. (2018). Змістовний аспект поняття «податкова звітність». *Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції «Удосконалення обліку, контролю, аудиту, аналізу та оподаткування в сучасних умовах інтеграційних процесів у світовій економіці»* (с. 309-311). 18-19 квітня, 2018, Ужгород, Україна: ДВН «Ужгородський національний університет».
- [9] *Про затвердження Методичних рекомендацій щодо приймання та комп'ютерної обробки податкової звітності платників податків в органах ДПС України* (Наказ Державної податкової служби України). №516. (2012). Вилучено з <http://profiwins.com.ua/uk/letters-andorders/gna/3161-516.html>.
- [10] Букало Н.А. (2016). Складання та подання податкової звітності підприємств з податку на прибуток. *Вісник ОНУ імені І.І. Мечникова*, (4-46), 192-195.
- [11] Карпенко Н.Г. (2016). Основні вимоги формування податкової звітності бюджетними установами. *Вісник Полтавської державної аграрної академії*, (1-2), 55-57.
- [12] Лега О.В. (2013). Податкова звітність: еволюція визначення. *Всеукраїнський науково-виробничий журнал «Інноваційна економіка»*, (3-41), 300-303.
- [13] *Подання звітності в Е-вигляді: запитання-відповіді*. (2021). Вилучено з <http://www.visnuk.com.ua/uk/news/100028693-podannya-zvitnosti-v-e-viglyadi-zapitannya-vidpovidi>.
- [14] Он-лайн податкова звітність. (2020). Вилучено з <https://sme.gov.ua/onlajn-podatкова-zvitnist/>.
- [15] *Як подати звіт в податкову в електронному вигляді в 2021 році в Україні*. (2021). Вилучено з <https://aktiv.ua/ua/materials/articles/kak-sdat-otchet-v-nalogovuyu>.
- [16] *Про переваги «електронного кабінету» та звітності онлайн*. (2021). Вилучено з <https://shostka-rada.gov.ua/pro-perevagy-elektronного-kabinetu-ta-zvitnosti-onlajn/>.
- [17] *За час дії карантину кількість поданих податкових звітів в електронному вигляді зросла до 87%*. (2020). Вилучено з <https://if.tax.gov.ua/media-ark/news-ark/417796.html>.
- [18] *Як проходить цифровізація в податкових органах, про електронні сервіси та єдиний рахунок під час інтерв'ю із заступником начальника ГУ ДПС у Львівській області Ігорем Лазорко*. (2021). Вилучено з <https://lv.tax.gov.ua/media-ark/news-ark/475969.html>.
- [19] *Про реалізацію експериментального проекту щодо забезпечення можливості використання удосконалених електронних підписів і печаток, які базуються на кваліфікованих сертифікатах відкритих ключів* (Постанова Кабінету міністрів України). №193. (2020). Вилучено з <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/193-2020-п#Text>.
- [20] Русанова Г. (2022). Увага! З 5 березня для е-підпису треба використовувати тільки токени. *Дебет-Кредит*. Вилучено з <https://news.dtki.ua/accounting/automation/75007>.